

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів
України**

**Національна академія наук України
Одеський державний екологічний університет
Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка**

МАТЕРІАЛИ

**Четвертої Всеукраїнської
науково-практичної конференції
«Євроінтеграція екологічної політики
України»**

м. Одеса

25 жовтня 2022 р.

Міністерство освіти і науки України
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
Національна академія наук України
Одеський державний екологічний університет
Національний ботанічний сад імені М. М. Гришка

МАТЕРІАЛИ

Четвертої Всеукраїнської науково-практичної
конференції

**«Євроінтеграція екологічної політики
України»**

25 жовтня 2022 р.

м. Одеса

Одеса

Одеський державний екологічний університет

2022

УДК 502.34:327
М 34

Матеріали Четвертої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Євроінтеграція екологічної політики України». Одеса: Одеський державний екологічний університет. 2022, 448 с.
ISBN 978-966-186-225-7

Видається за рішенням оргкомітету конференції.

Четверта Всеукраїнська науково-практична конференція «Євроінтеграція екологічної політики України» проведена кафедрою екологічного права і контролю Одеського державного екологічного університету та Національним ботанічним садом імені М. М. Гришка НАН України.

В роботі конференції прийняли участь представники Міністерства екології та природних ресурсів України, Державної екологічної інспекції України, Національної поліції України, органів місцевого самоврядування, Національної Академії наук України, установ природно-заповідного фонду України, вищих та загальноосвітніх учбових закладів, приватних компаній.

В збірнику наведені матеріали, які висвітлюють головні екологічні питання України і їх вирішення шляхом Євроінтеграційного процесу збереження довкілля.

Відповідальний за випуск:
кандидат географічних наук, доцент
Бургаз О.А.

Матеріали друкуються у авторській редакції і відповідальність за їх зміст несуть автори. Оргкомітет конференції претензії з цього приводу не приймає.

ISBN 978-966-186-225-7

© Одеський державний
екологічний університет, 2022

ЗМІСТ

Секція ГЛОБАЛЬНІ ТА РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ

Самбор М.А. ФІЛОСОФІЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	20
Стащук Г.В. ПЕРЕВАГИ ОПРІСНЕННЯ МОРСЬКОЇ ВОДИ ЗА ДОПОМОГОЮ АТОМНИХ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЙ.....	25
Потійчук Т.В., Матеюк О.П. ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ, ПОШКОДЖЕНИХ У РЕЗУЛЬТАТІ ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ, У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА.....	29
Жукова О.Г., Березний М.І. ВПЛИВ ВІЙНИ НА ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ВОДНИХ РЕСУРСІВ.....	34
Лопотич Н.Я. ДОСЛІДЖЕННЯ УРБАНІЗАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ТА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛАНДШАФТІВ У ГІРСЬКІЙ ЧАСТИНІ ЛЬВІВЩИНИ.....	37
Саламаха І.Ю. НАСЛІДКИ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ БОЙОВИХ ДІЙ НА ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ.....	41
Самохвалова Л.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКА ВІДХОДІВ КЕРАМІЧНОГО ВИРОБНИЦТВА В МЕЖАХ МІСТА СЛОВ'ЯНСЬКА.....	44
Шостак Л.Б. РЕГІОНАЛЬНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	48
Шуригін В.І., Карабин В.В., Шутяк С.В. СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО НАДРОКОРИСТУВАННЯ.....	54
Семерня О.М. ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМОЛОГІЇ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ЧАС УКРАЇНИ.....	57

СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО НАДРОКОРИСТУВАННЯ

Шуригін В.І., Карабин В.В.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Шутяк С.В.

Національна асоціація адвокатів України

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) є ефективним інструментом підвищення рівня екологічної безпеки у різних сферах. Незважаючи на проведені численні наукові дослідження та практику застосування СЕО для оцінок у надрокористуванні, в Україні існує ряд фундаментальних та прикладних питань щодо джерел вихідних даних, методології оцінок ризиків, методології здійснення моніторингу за результатами стратегічної екологічної оцінки, класифікації інструментів стратегічної екологічної оцінки.

СЕО дає змогу узгодити плани гірничодобувного сектора з іншими національними політиками, оцінити існуючі інституційні можливості, удосконалити законодавчу та технологічну базу гірничодобувного сектора у контексті охорони довкілля, здоров'я та безпеки, культурної спадщини, біорізноманіття, оцінити кумулятивні впливи кустарного та дрібномасштабного видобутку корисних копалин [1].

В Україні у 2018 році прийнято Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». Проте державні органи не повною мірою використовують цей інструмент для досягнення стратегічних цілей. Особливо СЕО недооцінюють у сфері надрокористування [2-3]. Водночас проект нового Кодексу про надра та зміни у відповідні гірничі закони дають надію, що Україна на правильному шляху. Недооцінювання стратегічної екологічної оцінки зумовлено недооцінюванням інструментарію, яким наділена ця процедура з метою сприяння безпеці питань. Для покращення розуміння переваг цієї процедури інструменти СЕО авторами об'єднані у шість основних груп: аналітичні, організаційні, науково-технічні, контроль-процесуальні, медійні (рис. 1).

Класифікація інструментарію стратегічної екологічної оцінки, яка може застосовуватися як у надрокористуванні, так і у інших сферах, зумовлена аналізом функцій та завдань які покладені на цю процедуру, а також кількістю та багатогранністю суб'єктів цих процесів [4-5]. Запропонована класифікація побудована на аналізі процедур стратегічної екологічної оцінки документів державного планування різного рівня – від національного до місцевого, що дозволило виокремити 33 елементи діяльності під час стратегічної екологічної оцінки та об'єднати їх у 5-ть груп: аналітичну – що здійснюється усіма учасниками процедури самостійно або шляхом залучення спеціалізованих центрів, організаційні – які проводяться замовниками цієї процедури, науково-технічні – проводяться із залученням науковців чи експертів, контроль-процесуальні – здійснюють державними органами влади уповноваженими контролювати та перевіряти дотримання безпекових норм, та медійні – які

відповідають за публічність цієї процедури та гарантують залучення усіх зацікавлених сторін.

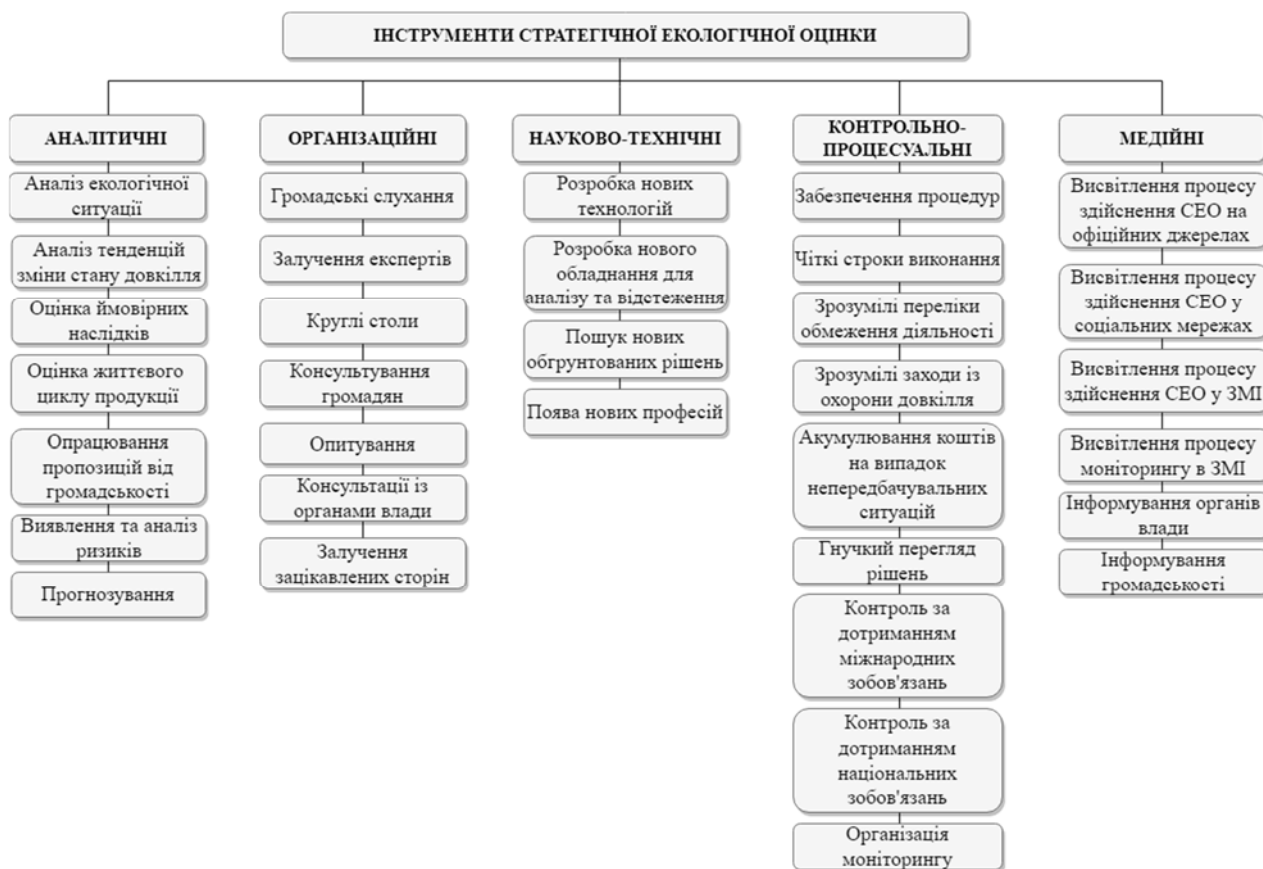

Рис. 1 – Класифікація інструментів стратегічної екологічної оцінки

Загострення війни в Україні після 24 лютого 2022 року підсилило глобальні наслідки, в тому числі для майбутньої багатосторонньої співпраці країн заради світової безпеки, зокрема, на енергетичному та ресурсному ринку. Зіткнувшись із доказами нищівних конфліктів у Сирії, Ємені, Ефіопії, а тепер і в Україні, стало зрозумілим, що важливо зрозуміти, де багатостороння система дає збій, і як можна вирішити ці проблеми. Елемент вирішення може полягати в тому, щоб знову звернути увагу на принципи та практику демократії як на національному, так і на міжнародному рівнях [6].

Аналіз законодавчої бази визначає необхідність доопрацювати проект Кодексу про надра на предмет урахування вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» у контексті проведення державної експертизи та оцінки запасів і ресурсів корисних копалин та встановлення кондицій на мінеральну сировину, складання проекту промислової розробки (технологічної схеми) родовища (покладу). Дії державних органів щодо визначення балансу корисних копалин слід оцінити через стратегічну екологічну оцінку, а дії суб'єктів господарювання із видобутку корисних копалин слід оцінити через оцінку впливу на довкілля.

Висновки

1. Стратегічна екологічна оцінка є ефективним інструментом підвищення екологічної безпеки у різних сферах, зокрема і у сфері надрокористування.

2. Запропонована класифікація інструментів стратегічної екологічної оцінки у надрокористуванні містить 33 елементи об'єднаних у 5 груп: аналітичні, організаційні, науково-технічні, контрольні-процесуальні, медійні.

3. Дискусія щодо планування відбудови України повинна базуватися на принципах сталого розвитку і максимально повним аналізом усіх потенційних ризиків, напрацювання механізмів дотримання принципів «нікого остронь» та критеріїв для відбудувати краще ніж було.

Література

1. *The Conference of the Parties (COP)*. (2019). The role of ESIA and SEA in mainstreaming biodiversity. URL: <https://www.cbd.int/mainstreaming/doc/seas-mining-en.pdf>;

2. *Lazaruk, Y., Karabyn, V.* (2020) Shale gas in Western Ukraine: Perspectives, resources, environmental and technogenic risk of production. *Pet Coal*; 62(3):836-844.

3. *Popovych V., Bosak P., Petlovanyi M., Telak O., Karabyn V., Pinder V.* (2021); Environmental safety of phytogenic fields formation on coal mines tailings. *News of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan. Series of Geology and Technical sciences. Volume 2, No 446.* Pp. 129 – 136;

4. *Екологія. Право. Людина.* (2019). Постатейний коментар до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». URL: <http://epl.org.ua/human-posts/postatejnyj-komentar-do-zakonu-ukrayiny-pro-strategichnu-ekologichnu-otsinku-2/>;

5. *Organisation for Economic Co-operation and Development (EOCD)*. (2006). Applying Strategic Environmental Assessment Good Practice Guidance For Development Co-operation. URL: <https://www.oecd.org/environment/environment-development/37353858.pdf>;

6. *High-Level Advisory Board (HLAB)*. (2022). Public Consultation. URL: <https://highleveladvisoryboard.org/public-consultation/>.

Наукове електронне видання

Матеріали
Четвертої Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Євроінтеграція екологічної політики України».

Укладач:
доцент кафедри екологічного
права і контролю ОДЕКУ Бургаз О.А.

Видавець і виготовлювач
Одеський державний екологічний університет
вул. Львівська, 15, м. Одеса, 65016
тел./факс: (0482) 32-67-35
E-mail: info@odeku.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 5242 від 08.11.2016